

HANDELSGØDNING TIL AFGRÆSNINGSAREALER

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Den første tildeling af kvælstof i handelsgødning kan ske ved begyndende vækst. Ved fordeling af kvælstof i handelsgødning er det vigtigt at tage hensyn til den aktuelle bestand af kløver i marken og antal år med kløvergræs på arealet.

Indhold:

- Kvælstof
- Kalium
- Svovl
- Selen
- Natrium

I år ser det ud til, at det bliver tidligt forår, og den første tildeling af handelsgødning kan ske, når det første "forårstjek" er gennemført, og der kan konstateres begyndende rodvækst. I skrivende stund ser det ud til, at der er en rimeligt god bestand af kløver og græs.

KVÆLSTOF

En tidlig tilførsel af kvælstof øger antallet af skud på græsset. Stigende mængder kvælstof har en stor positiv effekt på udbyttet af foderenheder, men ikke på udbyttet af protein i en veletableret mark med kløvergræs. Ønsker man at have et højere indhold af protein i kløvergræs, skal man forsøge at øge andelen af græsmarksbælgplanter (hvidkløver) på afgræsningsarealet. Det er især den første tildeling af kvælstof, der skal være moderat, hvis man ønsker at bibeholde en stor andel på afgræsningsarealet.

Foderoptagelsen under afgræsning i blandinger med en god bestand af hvidkløver er normalt

10 til 15 procent større end i rent græs og giver mere mælk. Derfor er det vigtigt at tildele kvælstoffet, således at tildelingen er mest skånsom over for bestanden af bælplanter.

MÅLET FOR ET KLØVERGRÆSAREAL

Det gælder om at bevare en aktiv bestand af kløver, så der kan produceres protein igennem vækstperioden. I det første brugsår anses en andel af bælplanter på 40 til 50 procent som optimal, og i det andet og tredje brugsår kan den være lidt lavere, dvs. fra 30 til 50 procent.

Hvis det gennem vækstperioden konstateres, at det forventede nettoudbytte ikke kan opnås, undlades den eller de sidste kvælstoftilførsler.

Tabel 1. Forslag til fordeling af kvælstof på et afgræsningsareal efter andel af kløver

Andel af kløver, bedømt med øjet	Eksempel på kvælstofniveau, kg N pr. ha i alt ¹⁾	Pct. af planlagt N-mængde inkl. effekten af husdyrgødning				
		Marts	Efter 1. slæt	Efter 2. slæt		August
				Juni	Juli	
Kløvergræs til afgræsning ²⁾		Fordeling i pct. (fordeling i kg N pr. ha efter forslag)				
0-15 pct. kløver	220 ³⁾	30 (66)	30 (66)	25 (55)	15 (33)	0
15-30 pct. kløver	180	30 (54)	30 (54)	20 (36)	20 (36)	0
31-50 pct. kløver	140	35 (49)	35 (49)	30 (42)	0	0
over 50 pct. kløver	80	50 (40)	50 (40)	0	0	0

¹⁾ Husk, at ejendommens samlede kvælstofkvote skal overholdes.

²⁾ På afgræsningsarealer, hvor der skal tages slæt, skal den del, der afsættes til slæt, prioriteres en større andel af kvælstof end afgræsningsdelen, og der tilføres 2 til 2,5 gange så meget kvælstof før slæt som til afgræsning.

³⁾ Er andelen af kløver kun 0 til 15 procent, kan kløver ikke sikre et tilstrækkeligt udbytte og indhold af råprotein i første slæt, og der skal ikke satses på udvikling af kløver. Ved en højere andel af kløver kan man med moderate mængder kvælstof og en tidlig første slæt påvirke konkurrencen mellem græs og kløver og dermed styrke andelen af kløver.

Billede 1 og 2. Kløvergræs før første slæt. Andelen af kløver er henholdsvis 21 og 63 procent.
Foto: Karen Søegaard, AU.

[Til top](#)

KALIUM

Et kaliumindhold i græs og kløvergræs mellem 2,2 og 2,5 procent er tilstrækkeligt til at sikre en optimal vækst. Det betyder, at der skal være cirka 25 kg kalium til rådighed pr. 1.000 forventede foderenheder, og det gælder i alle slæt gennem vækstperioden.

Gødskning med kalium tilføres gennem hele vækstperioden enten med handelsgødning eller i gylle, før arealet afsættes til slæt. På et afgræsningsareal, hvor der praktiseres afgræsning, og der kun gennemføres en slæt til regulering af produktionen, er en tilførsel af 25 til 30 ton gylle pr. ha før første eller før anden slæt normalt tilstrækkelig til at sikre forsyningen af kalium.

[Til top](#)

SVOVL

Svovl er et essentielt plantenæringsstof i kløvergræs. Forsyningen af svovl skal sikres fra vækstperiodens begyndelse. Behovet er 25 til 30 kg svovl pr. ha. Ved slangeudlægning af forsuret gylle sikres forsyningen af svovl normalt. Anvendes der ikke forsuret gylle, sikres forsyningen af svovl med en NS-gødning, hvor gødninger skal have et højt indhold af svovl.

Virningen af svovl i husdyrgødning er meget dårlig. Derfor skal bedrifter, som praktiserer økologisk drift, være meget opmærksomme på, at der tilføres svovl i begyndelsen af vækstperioden.

[Til top](#)

SELEN

Mangel eller overskud af selen påvirker ikke udbyttet af græs og kløver, da selen ikke er et essentielt plantenæringsstof. Derimod har mangel på selen stor betydning for den animalske og humane ernæring.

Der er selenberigede gødninger på markedet, og de er især interessante, hvor en stor del af dyrenes foderration dækkes ved afgræsning. Det gælder for eksempel til ungdyr og til ammekøer på arealer i Midt- og Vestjylland.

Før der anvendes selenberiget gødninger, bør det afstemmes med din foderingsrådgiver, så der ikke sker en overforsyning af dyrenes behov.

[Til top](#)

NATRIUM

Natrium er ikke et essentielt næringsstof for planterne, men det kan i mindre udstrækning erstatte kalium. Gødsning med natrium har i flere udenlandske forsøg øget foderoptagelsen af frisk græs under afgræsning. Det har vi ikke kunnet eftervise under danske forhold. Hvidkløver og rajgræsser har et betydeligt højere natriumindhold end andre græsmarksarter.

Kontakt din [lokale rådgivningsvirksomhed](#), hvis du vil vide mere om dette emne.